Ч. 46 Середа 28 лютого (11 марця) 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Дода[?]ок до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засіданю Палати послів предложило правительство проект закона о патентах а Палата передала єго комісиї для привилеїв.

Опісля вела ся дальша дебата над буджетом міністерства фінансів а іменно над титулом „безпосередні податки“. Зараз на початку засіданя просив президент Палати, щоби посли не проволікали дебати, бо буджет мусить бути залагоджений до Великодних сьвят, а в тім часі має ще також прийти під наради реформа виборча.

Пос. Пацак інтерпелював предсідателя комісиї прасової, коли та комісия збере ся на наради і покликав ся при тім на заявлене міністра фінансів, котрий сказав, що правительство готове внести новелю до закона прасового. — Предсідатель комісиї пос. Копп відповів, що спитає міністра, коли він думає внести дотичні предложеня.

В дальшій дебаті над титулом „податки безпосередні“ заявив ся пос. Штайнер против підвисшеня податку від пива. Бесідник виступав в острий спосіб против лїберальної партиї а президент завізвав єго за то до порядку. На тім замкнено дискусию.

Пос. Фірнкранц предложив резолюцию, жадаючу предложеня новелї в справі зміни податку консумцийного. — Ґен. бесідник за буджетом, пос. Щепановский обговорював відносини галицкі іменно промисл нафтовий і просив Палату, щоби она тим промислом лїпше заопікувала ся. Він зазначив, що промисл краєвий може приписати собі заслугу за то, що довів до дешевших цїн супротив цїн торгу сьвітового.

Яко ґен. бесідник „против“, промавляв пос. Лянґ і заявив ся против підвисшеня податку від пива і горівки, та поставив резолюцию, взиваючу правительство, щоби оно зрекло ся підвисшеня сего податку, а замість то внесло предложеня маючі на цїли підпиранє промислу пивного і горівкового.

Дальше залагодила Палата титули „сіль“ і „тютюн“. При титулї „сіль“ домагав ся пос. Ґомпеш підпираня продукциї каінїту і дешевшої соли. — При титулї „тютюн“ висказав пос. Поповский бажанє, щоби скасовано розпорядженє міністерства, після котрого юридичним особам не можна давати лїценциї на продаж тютюну. Він домагав ся, щоби в Галичинї давано лїценцию на продаж тютюну істнуючим товариствам сільским, котрі мають свої крами і щоби в тих крамах вільно було тютюн продавати.

Під конець засїданя поставили пос. Гесман, Люеґер і Штайнер пильне внесенє, взиваюче правительство, щоби оно підвластним собі властям політичним приказало берегти запоручені конституциєю права зборів. — Пос. Гесман, мотивуючи се внесенє, вказав на заказ зборів в Рец в повітї Оберголлябрун в Долїшній Австриї. — Президент міністрів ґр. Бадені пояснив, як мала ся річ з сим заказом. Збори заказано длятого, що збори мали відбути ся під голим небом, а відповідного льокалю на збори не можна було знайти. Президент міністрів покликав ся на то, що у Віднї і єго околици відбувало ся богато зборів, а правительство тому не противило ся. Бесідник сказав, що пильности внесеня не противить ся. — По сім виступили посли Штайнер і Люеґер дуже остро против старости в Оберголлябрун і против намістника ґр. Кільмансеґґа. — Президент міністрів ґр. Бадені заявив, що він взивав намістника Кільмансеґґа до себе, а той сказав єму, що не видавав нїякого розпорядженя в справі виконуваня права зборів. Президент міністрів годить ся вповні на то, що сказав один з попередних бесїдників, а іменно, що урядники повинні здержувати ся від всякої партийности і борб політичних; они повинні поступати безсторонно. Той погляд годить ся вповні з тим, що президент міністрів сказав о службовім обовязку урядників. — Пос. ґр. Кінбурґ іменем лївиці, а так само посли Брзорад і Гофман заявили ся за пильностию, що і ухвалено. По тім перервано засїданє і відложено до вечера.

На вечірнім засїданю ухвалено титули: „стемплї, такси і належитости“ з резолюциєю комісиї взиваючою правительство, щоби оно взяло під розвагу скасованє стемпля від ґазет. Дальше залагоджено титули: „льотерия“ з дотичною резолюциєю комісиї; „мито“ і „пунцоване“ — а тим залагоджено і цїлий етат міністерства фінансів.

Пос. Менґер інтерпелював правительство, що оно думає зробити, коли то, що знатоки говорили в анкетї для жіночої роботи, єсть правдиве? Чи схоче правительство всї неправдиві вісти о відносинах робітничих спростувати.

---

6)

З КРАЮ ЗОЛОТА і ДИЯМАНТІВ.

ОБРАЗКИ З ПОЛУДНЕВО-АФРИКАНЬСКИХ РЕПУБЛИК.

Після

Дра А. Цімермана, Шмайсера, Е. Вебера і др.

зладив К. ВЕРБЕНКО.

III.

Край Ґріка. — Перші диаманти і що они наробили. — Кімберле і копальні диамантів. — Торговля диамантами.— Айдібі і як собі поліция з ними радить. — Продукция диамантів.

(Дальше).

Приступленє копальників диамантів до спілок надало цїлій роботї характер великого предприємства, а копальням той вид, який они мають ще нинї. Поспроваджувано зараз великі машини парові та поуставлювано їх на берегах копальнї. Візки або скринї, тягнені дротяними линвами, стали вивозити з копален все румовище і зсипувати далеко від копальнї, а „синий ґрунт“ звожено на одно місце і тут лежав він пів року, доки аж не звітрів. Полоканє в бочках залишено. Звітріле і роздроблене камінє перепускають тепер насамперед через дротяннї решітки з так великими очками, що через них переходять ще лиш камінцї величини 4 центиметрів; більше камінє відкидає ся, бо так великих диямантів нема. То дрібоньке камінє кидають відтак до великого бубна, котрим обертає машина, а котрого стїни з дуже дрібонької сїтки. Бубен той обертає ся у водї, котра полоче камінцї і забирає весь намул. Сполокані камінцї пересївають відтак на кількох решітках, котрих очка суть ріжної величини, і так сортують їх на кілька нумерів та висипають на столи; тут перебирають їх довірочні робітники і вишукують диаманти.

Новий спосіб добуваня диамантів зробив в копальнях величезний переворот. Перші акционери мали повну надію зробити тут величезні маєтки. Они закуповували поодинокі участки і платили за них нечувані суми, бо аж по 180.000 зр. за кусень землї на 5 сяжнів в квадрат. Поробили ся товариства акцийні, що мали по 130 членів і розпоряджали капіталами до 6 міліонів зр. Акциї більших товариств платили ся по 1.200 зр., менших по 60 до 120 зр. Настала диамантова горячка. Африканьскі і европейскі капіталїсти і люди, що лиш з великим трудом призбирали собі якийсь капіталик, кинулись тепер до копалень в надії, що в короткім часї станутъ міліонерами. Акциї ішли страшенно в гору; французскої спілки підскочили в короткім часї з 240 на 660, центральної спілки з 1200 на 5400 зр. В цїлій полудневій Африцї страшно заворушило ся; кождий, богач, чи бідний думав лиш о тім, як би дістати ся до копальнї диамантів. В 1882 р. прийшло до копалень лиш самих африканьских уроженцїв 104.645. Настали „диамантові часи“, але недовго тревали. Диамант — то не річ конче потрібна, але збиткова; скоро европейскі ринки засмотрили ся достаточно диамантами, цїна їх спадала чим раз більше, а видатки на їх добуванє не зменшали ся, але ставали що раз більші. Дівіденди ставали що раз менші, аж наконець в 1883 р. почали акциї страшно спадати; тї що мали вартість по 240 зр. і 1200 зр., а котрих курс ще не давно підскочив був аж на 660 і 5400 зр., упали так, що платили ся лиш по 96 і 240 зр.; властителї їх мали величезні страти. Многі товариства побанкрутували.

Як з одної сторони велика і несовістна шпекуляция, так з другої сторони проста крадіж робили копальникам і торговельникам страшенну шкоду. Диямант такої величини, як горох, представляє вже вартість кількох тисячів риньских і заохочує дуже до крадежі, тим більше, що єго можна легко укрити. Кафри і Готентоти, що й без того крадуть у білих, що лиш видять, крали диаманти від самого початку і продавали їх за безцїн укривачам, котрих тут було богато намножило ся. Властителї диамантів не мали иншої ради, як лиш ту, що робили собі самі справу на місци. Скоро зловили якого злодія, то били єго так, що аж поломили єму кости, або таки й убили на місци, або знов обливали злодія від голови до ніг догтьом, відтак обсипували пірем і ще раз поливали догтьом, а наконець ще й підпалювали.

Щоби такому самосудови зробити конець, а з другої сторони і забезпечити властителїв і торговельників, видало правительство анґлїйске в 1882 р. закон, котрий управильнив торговлю диамантами, а заразом наложив великі кари на

З Відня доносять, що президент Палати послів бар. Хлюмецкий думає скликувати від тепер що дня засіданя Палати, а комісиям, особливо же комісиї для реформи виборчої лишити вечери до розпорядимости. Ходить іменно о то, щоби прискорити наради буджетові, позаяк з днем 31 марта кінчить ся провізория буджетова, і так для залагодженя прелімінаря міністерств торговлї, справедливости і рільництва лишає ся по відчисленю сьвят, ще лиш 17 днів. По залагодженю етату міністерства скарбу стане на порядку дневнім етат міністерства торговлї і зелїзниць. — Проєкт в справі підвисшення платнї урядників має бути предложений Палатї аж по 20-тім с. м. — Засїданє депутациї квотової відбуде ся в четвер; на порядку дневнім стоїть: загальна дискусия.

Молодоческий клюб ухвалив великою більшостию голосів завізвати пос. Форшта, щоби задержав свій мандат до Ради державної. З членів розвязавшого ся клюбу моравского, мають вступити до молодоческого клюбу посли: Жачек, Кульн, Розкошний і Свожіль. Они мають подати кождий окремо поданє, а молодоческий клюб буде рішати окремо о кождім поданю. Нема однакож нїякого сумнїву, що всї ті посли будуть приняті. Три инші посли бувшого моравского клюбу: Межник, Гельцелєт і Вебер повіставуть дикими.

Перегляд полїтичний.

В справі реформи виборчої доносять Sonn- u. Montags-Ztg.: „З парляментарних кругів довідуємо ся: Дотеперішний успіх нарад в комісиї для реформи виборчої показує наглядно, що й повна Палата послів приймє предложенє правительства. Поправки ставлені в комісиї так дуже розходять ся від себе, що всї они повістають в меншости. Властиву опозицию роблять ще лиш Молодочехи, але що реформа виборча єсть все-таки частковою побідою їх поглядів, то їх опозиция не устоїть ся аж до кінця. Досчекаємо ся отже того, що буде ухвалена реформа виборча, як раз длятого, що нїкого не вдоволяє.

Зачувати, що антисеміти постановили не ставити на ново кандидатури дра Люеґера на бурмістра міста Відня, лиш якогось Ґрінбека. З другої сторони знову заперечують тому.

За принятєм пильного внесеня антисемітів на вчерашнім засїданю Палати голосувало 87, против 40 послів. За принятєм голосували: лївиця, антисеміти, Молодочехи, а з Поляків др. Лєваковский. Отже Dzien. Pol. подає тепер таку вість з Кола польского: Зараз по голосованю відбуло ся довірочне засїданє Кола, на котрім віддане голосу п. Лєваковским за пильностию внесеня антисемітів постановлено уважати яко заяву, що згаданий посол виступає з Кола польского.

Зачувати, що ґен. Бальдісера велїв арештувати ґенералів Баратієрі'ого і Еллену та полковника Валенцияні. — В цїлій Італії настав великий неспокій, особливо же в північній Італії, де проявляють ся грізні розрухи; навіть войско бунтує ся і не хоче іти до Африки.

Pol. Corr. доносить з Риму: Тепер вже звістно загально, що російский посол при Ватиканї, Ізвольский, вручив Папі власноручне письмо царя Николая, повне дружної прихильности, в котрім цар заявляє, що готов вповнї респектувати права католицкої церкви признанї в Росиї. Зачувати, що Папа має на то відповісти також власноручним письмом.

Правительство італїяньске одержало від ґен. Бальдісера з Африки таку вість: Положенє єсть дуже трудне, але ще не берусь розпука. Маю до розпорядимости 18.000 войска, котре збільшить ся до 30.000, скоро прибуде дивізия Генша. Єсть великий брак военного материялу. Потреба нам конче польної і гірскої артилериї, карабінів і інжинириї. Майорови Престінарі вислано приказ, щоби опустив крїпость Адиґрат. Приказ той одержить він може, заким ще прийдуть Шоанцї; тепер стоять під Адиґратом лиш самі ті Раси, що відступили від союза з Італїянцями.

Півурядово доносять з Петербурга, що в Болгариї крім девяти консулятів російских буде постійно резидувати в Софії спеціяльний російский аґент торговельний, котрого задачею буде ширити в Болгариї як найбільше вироби російских фабрик. Крім того порушено в петербургских і московских кругах купецких гадку устроїти в Софії постійну виставу проб і товарів російских.

Новинки.

Львів дня 10 марця 1896.

— **Є. Ем. кардинал Сильвестер Сембратович** виїхав в недїлю пополудни до Відня на конференцию епископів.

— **Львівский митроп. Ординарият** вніс до ради державної (па руки посла Барвіньского) петицию о унормованє пенсий для вдів і сиріт по греко-католицких сьвященнках. Петиция внесена в радї державній дня 5 н. ст. марта.

— **Інструктор молочарства** для Галичини буде приймати інтересованих і показувати найбільше уживані прилади дня 11 с. м. (яко в другу середу місяця) у Львові в палатї соймовій, а в Кракові дня 17 с. м. в технїчно-промисловім музею.

— **Срібні монети** по 5 і по 10 кр. рішило ц. к. Міністерство скарбу стягнути з обігу. Ті монети будуть приймати ся в приватнім обізї лише до 31 грудня 1896 р. а всї каси і уряди будуть їх приймати при всяких вплатах, як також в дорозї виміни до дня 31 грудня 1898 р., а то при вплатах до висоти 5 зр. а при виміні без обмеженя. По уплиці того часу тратять згаданї монети вартість і нїяка каса їх вже не приймє.

— **Управа будови зелїзницї** на шляху Тернопіль-Копичинцї подає до відомости, що до роботи при згаданій будові буде в першім рядї приймати робітників місцевих, т. є. з повітів тернопільского, теребовельского і гусятиньского, щоби подати місцевому населеню нагоду до зарібку. Ся постанова заряду будови зелїзницї цїлком справедлива, а для наших людий в тамошних повітах дуже важна; нехай користають з нагоди і зголошують ся у підприємцїв до роботи, щоби відтак не нарікали, що постороннї відбирають їм заробок.

— **Возного ц. к. дирекциї зелїзниць** І. Ґлову, о котрім ми вчера доносили, що пропав без вісти, віднайдено в загальнім шпиталї. Він там сам зголосив ся і лежить недужий.

В Кіцмани на Буковинї злодїї дістали ся в ночи з 5 на 6 с. м. до експедиту суду повітового

злодіїв і укривачів. Після того закона мусить кождий, хто хоче торгувати нешлюфованими диямантами, виробити собі від правительства позволенє або ляйсенс (license). За то платить він річно 600 зр. і єсть обовязаний вести спис диямантів, котрі купує і продає, скоро они важать більше, як один карат. В тім списї мусить він докладно записати, кільки диямант важить, якої краски, якого виду і вартости, від кого єго купив та на коли і до чого він призначений. Коли якийсь чоловік хоче у такого торговельника купити диямант, то мусить насамперед іти на полїцию і сказати там, що він купує той а той диямант для себе, а не до дальшої продажи. Полїция видає єму тогди позволенє купити той диямант, котрий після спису описує ся також і в позволеню. Аж коли він має таке позволенє, може купити диямант від торговельника, або якогось товариства; инакше не вільно продати. При тім мусить купуючий задержати то позволенє, щоби міг кождого часу виказати ся, звідки має у себе диямант.

Крамниць, що продають диямапти, єсть в Кімберлє сто кількапайцять, а всї они близько копальнї, в тій части міста, що зве ся „диямантовою торговицею“. Крам стоїть коло краму, а в кождім над дверми виднїє ся великими буквами напись: „Licensed diamond buyer“ (ляйсенсед даймент баєр = концесионований торговельник диямантів). Цїкаво може буде знати, хто ті торговельники диямантів і якої они народности? То старі наші знакомі, хоч може не просто з Галичини, але все-таки своякн галицких; на вивісках читаємо по найбільшій части такі імена як: Вольф, Леві, Ґольдштайн, Розенталь, Герц і т. д.

За крадіж диямантів, купованє крадених і за недозволену продаж карають дуже остро; засуджують до примусової роботи від трох до семи лїт, а навіть аж на пятнайцять. Що значить така примусова робота в полудневій Африцї, легко собі погадати. А мимо того єсть тут богато людий, що перепродують краденї диямантн; їх називають загально „айдібі“ — словом, утвореним з початкових букв трох анґлїйских слів: illicit diamont buyers (іллісіт даймендбаєрс — неконцесионовані торговельники диямантів; початкові букви тих трох слів „і, d, b“ називають ся в анґлїйскій азбуці: „ай, ді, бі“). В Кімберлє єсть загальний погляд, що із всїх людий, які посередно або безпосередно занятї при копальнях диямантів, що найменше четвертина — то самі „айдібі“. Та й не дивниця: покуса дуже близька, а надія на добрий заробок велика, більша як де небудь инде. Звістно: де стерво, там злїтають ся птахи. Докладні доходженя показали, що в Льондонї іде далеко більше великих диямантів з Пригірка на продаж, як їх знаходить ся в списї властителїв копалень, бо як-раз лиш великі диямантн виплачують ся за велику небезпечність. Кафер, що щасливо викраде диямант вартости, скажім, 5 до 6.000 зр., дістає за него 50 до 60 зр.; другий айдібі, що звичайно не має великих капіталів і єсть лиш посередником межи найменшим а найбільшим, дістає може 5 до 600 зр. Найбільший зиск має великий предприємець, котрий, коли призбирає вже спору пачку диямантів, висилає з ними свого вірника. Буває і так, що кількох малих айдібі, з котрих кождий сам про себе не має досить капіталу до такого інтересу, завязують спілку і спільним коштом висилають свого чоловіка до Льондону, а коли він „честний злодїй“ і верне з грішми, то відтак всї разом дїлять ся ними. В Капштадтї і в Порт Елізабет були ще до недавна загально звістні богачі, котрі правильно діставали з копалень краденї диямантн і висилали їх до Анґлїї.

Закон о купнї і продажи диямантів ще до половини вісімдесяти років обовязував лиш в краю Ґріка. Коли такий пачкар перейшов щасливо через границю, то в прочих кольонїях Пригірка бун вже безпечний і продавав там зовсїм сьміло, нераз навіть і на улици „скристалізований вугель“ — бо так називають айдібі свої диямантн. Бували случаї, що на телеґрафічне завізванє з Кімберлє арештовано в Капштадтї якогось панка і знайдено у него на кілька сот тисячів ринських „скристалізованого вугля“, але полїция не мала права відобрати єму диямантів, хоч они були очевидно краденї і пустила єго на волю, а він відтак ще й позивав полїцию за зроблену єму псчесть та домагав ся відшкодованя.

Тепер вже у всїх кольонїях Пригірка обовязує згаданий закон, але мимо того айдібі як вели так ведуть свої інтереси дальше, з тою лиш ріжницею, що вже не явно і публично, але потайком. Впрочім яке дїло полїциї до того, коли она має право карати лиш того, котрого прихопить на самім учинку. А то не так легка річ, бо великі айдібі не лиш добре стережуть ся, але й мають на то способи, щоби завчасу довідати ся докладно, що і як задумує робити полїция.

Коли полїция хоче якого айдібі дістати в свої руки, то не має на то иншого способу, як лиш злодїйску хитрість. До підозріного айдібі висилає она найменого чоловіка з якимсь диямантом і той продає єму єго за менше як половину вартости. Купець иногдї не довіряє і не хоче купити; але звичайно зачинає торгувати ся і остаточно добиває торгу. Тимчасом вже стоїть десь недалеко укритий аґент полїцийний. Скоро найменний чоловік продав диямант і взяв за него гроші, іде до аґента і дає єму знати, а тогди зараз впадає полїция, арештує купця і робить ревізию в хатї.

Другий спосіб, яким полїция дає собі раду з злодїями і укривачами крадених диямантів близько копалень, єсть такий: Аґент полїциї

і забрали всякі річи, що знаходили ся там яко corpora delicti. Увязнено підозріного о сю крадїж кіцманьского мешканця Федя Юричука.

— **Злодійска шайка**, зложена з трех, кілька разів вже караних за крадежи молодих злочинців, а то: Якова Франишина з Зимновідки, Івана Ройка з Щеплот і Кароля Недзвецкого з Улицка зарубаного ставала сими днями перед трибуналом судиїв присяжних у Львові. Всї три обжаловані завязали між собою злодійску спілку і бушували у Львові по пивницях, подах і мешканях, а від часу до часу робили прогульки і на провінцию, як до Рави рускої, Мостиск, Скла і т. ин. Якова Франишина зловив у Львові в своїм огороді при ул. Пекарскій властитель реальности п. Гілїх, коли злодїй хотїв вломити ся до его мешканя. Двох других арештувала полїция віднайшовши у жидів крадені річи в Раві у дра Лицинського. Трибунал по переведеній розправі засудив Франишина на 2 роки, Роєка на 4 роки, а Недзвецкого на 2 роки вязниці.

— **Убийство.** Селянин Іван Дутка в Новославцях під Бродами устроював у себе в дома забаву, на котру запросив також Івана Чую, халупника, загально нелюбленого. Коли по півночи не стало горівки, вибрав ся Іван Приступа з жінкою Дутки, до котрої залицяв ся, до коршми. Обоє досить довго не вертали і то звернуло на себе увагу Чуї. Полишивши вже майже сплячих товаришів забави вийшов і вже більше не вернув. Пів години по его відходї прибули Іван Приступа і Ганька Дутка, обоє сильно змішані. Іван Приступа дуже непокоїв ся і нагле став спішити ся до дому. Відводячи его до воріт побачили гостї Чую, що лежав на земли вже без знаків житя. Рана на голові, довга на 9 центиметрів і глубока аж до кости насунула їм очевидно підозріне, що тут довершено убийства. Візваний зараз війт увязнив цїле пяне товариство і вислав за утїкаючим Приступою жандарма, котрий арештував убийника.

— **Незвичайні лови.** Дня 5 с. м. в риманівских лїсах в Сльвчичині, що належать до гр. Ів. Потоцкого, коло тамошного купелевого заведеня убив старший лїсничий п. Йосиф Труш величавого рися. Се вже пятий рись, убитий в сїм роцї в тих лїсах. Два з убитих рисів незвичайно великі і належать до найгарнійших і найбільших, які убито послїдними лїтами в Галичині. Послїдний рись убитий п. Трушем буде випханий і уставлений в великій сали риманівского заведеня. То дуже рідкий випадок, щоби в однім роцї убито в однїй охрестности аж тілько рисів і з того можна судити, якої шкоди мусїли ті звірі наробити в риманівских лїсах.

— **Митрополит в летарзї.** З Константинополя пишуть до Polit. Correspondenz: В містї Метимнї на острові Лесбос занедужав тамошний православний митрополит Никифор Ґлїкас, 80-лїтний старець, а перед кількома днями вечером, як вневнив ординуючий лїкар, помер. Після звичаю прибрані в митрополичі ризи мощі посаджено в митрополитальній церкви на тронї і два дни і дві ночи відправлювано над ними молитви. Однако на третий день зібрані в церкві духовні і численна публика побачили на превеликий свій страх, що померший митрополит підняв ся з свого сидженя і — також наляканий глядїв на присутних. Показало ся, що митрополит попав був лиш в летарґ і тепер прийшов до повного здоровля. Коли6 Никифор Ґлїкас не був митрополитом, котрого аж по трех днях ховають, був би погребаний живцем. Цїкаве при тім ще й те, що константинопольский патриях, дізнавши ся о смерти митрополита Никифора, іменував вже его наслїдника, коли-ж наспіла вість, що митрополит живий, мусїв новоіменованого епископа відкликати.

— **104 похоронів нараз** відбуло ся в суботу в Катовицях на пруским Шлеcку, де — як звістно — вибухли були ґази в копальнях вугля в закопі Клеофас. В похоронах взяли участь крім вдів і сиріт по нещастних жертвах також всї гірники та президент краю і представителї властий. Копальня Клеофас есть власностию гірничої спілки, до котрої нележить значне число шлезких панів. Спілка заявила, що буде памятати о вдовах і сиротах по нещастних жертвах, котрі в её копальни утратили житє.

— **Рай бразилійский.** Луць Паланиця, що виемігрував сего року в Клебанівки, в збаражскім повітї, до Бразилії, в надії, що дістане ся до держави Парани на ґрунт, тяжко завів ся. До Парани его не пустили, ґрунту не дали і він живе тепер в державі Ріо Неґро. Сими днями надіслав він такий лист до родини: „Ми вже тілько тут наплакали ся, що певне плакали перше стілько від часу, як нас мати на сьвіт породила. Так тепер тут бідуємо, що нехай Бог криє. Ґрунтів не дають нам тепер, бо тілько сюди людий наїхало, що не можна для них намірити лїса. Мешкаємо в бараках, накритих „травою“, а як дощ паде, то вся вода лие ся на наші голови. Я дістав службу при зелїзници і заробляю місячно 40 мільрейсів, але з того 30 мільрейсів іде на поживу, а за нею треба ходити аж 10 миль. Чвертка муки коштує 8 мільрейсів (на наші гроші 11 зр. 56 кр.) Всї наші річи пропали нам в дорозї. Кольонїй ще не маємо, а наші люди чекають на них і страшно бідують“. Свій лист кінчить Паланиця так: „В Бразилії нема короля, але є република. Тут жие богато чорних людий і они наших забивають. Від коли я в Бразилії забили вже кількоро з наших. Вже вас нїколи не побачу!“

наймає якусь хатчину в такім місци, де би не було пїякого підозріня, і підкуплює двох таких людий, котрих підозріні айбіди добре знають. Один з них переносить ся до тої хати і мешкає там якийсь час, та ніби то потайком купує диаманти, а другий приводить до него купців одного за другим. Остаточно добивають торгу і айбіди купує диаманти та платить гроші. Тимчасом на поді тої хатчини лежить двох аґентів полїцийних і крізь дїрки в стели дивлять ся, що дїє ся в хатї. Стеля буває длятого зроблена з тонких дошок, або таки лиш з полотна. Они мусять добре придивити ся купцям, щоби відтак перед судом могли докладно подати, як виглядають прихоплені айбіди, бо їх зізнаня мусять зовсїм годити ся з зізнанями згаданих наймлених людий. Скоро лиш зваблений айбіди заплатив гроші і вийшов з хати, злазить аґент з пода і забирає гроші, бо аж на підставі відобраних гроший можна арештувати і самого купця. Однакож за першим разом его нїколи не арештують; він мусить ще раз або й два явити ся в хатї і купити диаманти; аж тогди его арештують.

Додати ще потреба, що в той спосіб ловить полїция лиш, так сказати би, налогових айбіди, значить ся, таких, котрих взяла ся вже така пристрасть до потайної торговлї, що они при тім забувають на всяку осторожність. До такого ловленя потайних торговельників не вільно також аґентам брати ся на власну руку, але в кождім окремім случаю мусять они мати до того призволене директора полїциї. А всежтаки були случаї, що в той спосіб і зовсїм чесгних людий напастовано, просто з мести або з якихсь инших підлих причин, а в копальнях можна стрітити неодного чоловіка, котрий жалує ся, що его в той спосіб не лиш скривджено на чести, але й зруйновано материяльно.

Доси є, як вже сказано, чотири копальні коло Кімберле, в котрих добувають диаманти: одна таки в самім містї, найбільша і тут має свою пайку голосний з послїдних подій в Трансвалії, бувший президент мінїстрів в кольонїях пригірка сер Сесіль Родес; друга в Бультфонтен, до недавна ще глубока ледви на яких сто метрів; третя в Дітоатспан, а четверта копальня Де Бер.

Кілько диамантів і в якій вартости видобуто з тих копалень, годї сказати, бо докладні списи ведуть ся лише що від 1883 р. Загально обчисляють, що від 1869 р. аж до найновійших часів добуто диамантів у всїх копальнях на яких два мілїярди зр. В 1883 р. продано 2,413.954 каратів, вартости 2,742.521 фунтів штерлїнґів (27,617.186 зр.); в 1884 р. продано 2,263.686 каратів, вартости майже трох мілїонів фунтів штерлїнґів, а в 1885 р. знову 2,440.788 каратів, вартости майже півтретя мілїона фунтів штерлїнґів. В сих трох роках добуто отже диамантів вартости звиш вісїм мілїонів фунтів штерлїнґів або 80 і пів мілїона зр. Кілько диамантів і за яку цїну продано потайком, годї знати; але загально припускають, що найменше за четвертину вартости всїх добутих диамантів, отже яку четвертину мілїярда.

І на що то все? На що сотки тисячів людий в сїм краю утратили свою землю і згинули з голоду або від куль ненаситних Анґлїйців? На що зруйнували ся тисячі Европейців і так само згинули марно? На що десятки тисячів робучого народу порпає ся нинї в тих копальнях жиючи в найбільшій нужді і працюючи без відпочинку?... На то щоби якийсь один або другий щасливий міг повеличати ся сьвітячим камінцем в перстени на своїм пальци, або щоби одна або друга дама мала чим украсити своє волосє або свою грудь, коли вибере ся на баль!

(**Дальше буде**).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Берлин 10 марця. Вчера вечером приїхав тут ґр. Ґолуховский. На двірци повитали его амбасадор Седенїй, і члени амбасади та австро-угорскої кольонїї.

Рим 10 марця. Деякі ґазети подають такий склад нового мінїстерства: Рудінї — президия і справи внутрішні; Рікотті — війна; Брін — справи заграничні; Коста — справедливість; Перацці — скарб; Джантурас — просьвіта; Раккія або Корві — маринарка; Кольомбо або Бранка або тимчасово Перацці — фінанси.

Кельн 10 марця. Рен і его притоки прибувають нагло.

Карльсруге 10 марта. Повінь наробила тут величезної шкоди. — Випущений із шпиталю Італїянець Тарляріна зарізав монахиню Юлію Рецбах, котра его доглядала в шпитали, а відтак і сам зарізав ся.

Штутґарт 10 марця. В наслїдок великої зливи, повінь залила міста Вільдбад, Найенбурґ, Пфорцгайм, Вайгінґен і Бітіґгайм. Коло Фріденсгофен підмулила вода міст на зелїзници, в наслїдок чого переїзджаючий поїзд виховзнув ся з шин; при тім погиб один кондуктор, а пасажирам не стало ся нїчого.

Берно (швайцарске) 10 марця. В наслїдок дощів і значного таяня снїгів настала в многих кантонах повінь. Рен коло Базилеї прибув від суботи на 3 метри.

Рух поїздів зелїзничих

ажний від 1 мая 1895, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·46	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам	—	2·10	6·	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.